

Wat niet kan dat moet nog

Je ligt onder aan de trap, beseft dat je er vanaf bent gevallen. Je lijf voelt verlamd. Je probeert contact te maken met de buitenwereld. Na ruim negen uur waarschuwt de buurman de politie, dan een ambulance en een brancard. Diagnose: dwarslaesie: "Daar zult u mee moeten leven mijnheer". Niet dus. Dan begint de lange weg terug. Dit verhaal is geen fictie, dit gaat over een fotograaf, schrijver en beeldend kunstenaar, over iemand die dit werkelijk overkwam.

Er valt een persbericht in de mailbox voor de 'Agenda'. Galerie Kistemaker, Oldenzaal. Tentoonstelling 'Wat niet kan dat moet nog', recente foto's van Jan Beerling. Een tentoonstelling met foto's van gehandicapten, 'allen rolstoelcoureurs' door een gehandicapte, door iemand die van de trap is gevallen en een dwarslaesie opliep. De serie straalt

een soort blijheid uit, optimisme, de geportretteerden lijken geen slachtoffer te zijn van hun situatie maar deze meester te zijn. Het kost geen moeite de website van Jan Beerling te vinden, een website met zowel opdrachtwerk als vrij werk. En een indrukwekkende lijst met tentoonstellingen en nog een met publicaties. En dan blijkt uit de tekst dat de maker zelf zich inderdaad grotendeels verlamd in een rolstoel voortbeweegt. Ik klim direct in de telefoon. Aan de andere kant van het touwtje word ik opgevangen door een vrolijke stem en na een geanimeerd gesprek maak ik een afspraak voor een interview.

Straks ga ik heel lullig dood

Met een afstand van maar 80 kilometer achter de rug bel ik aan in Hengelo, Overijssel. Het duurt wel even voordat er wordt opengedaan. Ook voor Jan is het een eind rijden, door de kamer, smalle deur door over de drempel, de gang in met een zeer korte draai links en naar de deur. Dan gaat de deur open, een rolstoel met iemand die vrolijk de wereld in kijkt, zonder spoor van zelfmedelijden, geen dramatype. Binnengekomen staat de koffie al klaar. "Ik leef nu uitsluitend op de benedenverdieping, vandaar dat mijn bed hier staat. En de computer. Vrienden hebben het huis anders ingericht zodat ik toch kan blijven werken." De wereld van Jan is ingrijpend veranderd. "Ik schrijf vanaf oktober 2006 een wekelijkse en sinds kort een tweewekelijkse column in de Wegener huis-aan-huis-kranten Hengelo's Weekblad en Twentse Ruiten Drie in Almelo. Wekelijks plaats ik een column op mijn website." De column vertelt waar Jan doorheen moest en hoe hij zijn leven na het ongeluk ervaren heeft. Hier de eerste column waarin hij de gebeurtenissen van 17 augustus 2006 beschrijft:

Plotseling lig ik onder aan de trap. Hoe lig ik in vredesnaam en waar zijn mijn benen? Ik zit helemaal klem. Rug tegen de muur, kin op de borst gedrukt, mijn linkerarm vastgeklemd tussen mijn lichaam en de kamerdeur. Alleen mijn rechterarm is vrij. Ik zoek mijn benen. Ze liggen boven mij, gestrekt langs de trapspijl. Maar ik kom niet los. Wat ik ook doe. Dan voel ik het leven uit mijn benen verdwijnen. Ze lopen als het ware leeg. Dit is niet goed!

Jan Beerling.

Hulp moet ik hebben. Ik begin te roepen. Door mijn houding klinkt mijn stem gedempt. Horen mijn burens dit wel? Met mijn rechterarm mep ik tegen de tussenmuur naar mijn burens. Tijd verstrijkt maar geen reactie. Hoe lang lig ik hier nu al? Ik begin bang te worden. In de ochtend moeten ze me toch horen?

Boven hoor ik mijn wekkerradio. Het moet kwart over zeven zijn. Bij mijn burens hoor ik gestommel. Met nieuwe energie klop ik en roep. Na een tijdje nog niks. Mijn geliefde komt pas morgenavond. Moet ik nog een volle dag, een nacht en nog een dag zo blijven liggen? Houd mijn lichaam dit vol? Straks ga ik dood. Ga ik hier heel lullig dood!

Ik was wat weggezakt maar hoor ineens de deurbel. Schreeuwen! Kloppen! Geen reactie. Even later haastige voetstappen om het huis. Geroep over de schutting. Ik roep terug. Dan gekraak. De schuttingpoort wordt ingetrapt. Vanachter de gesloten buitendeur verstaat mijn buurman mij nu. Geschrokken belt hij 112. Even later ben ik gered. Hoewel gered? "Lijkt een gebroken nek", sombert de ambulancezuster naast mij.

Leven voor de val

Jan Beerling leidde een intens leven, tot aan de rand gevuld met activiteiten. "Ik werd in 1953 hier in Hengelo geboren. Op mijn 15e jaar kreeg ik mijn eerste camera, zo'n Oost-Duits merk. Later werd dat een Nikkormat. Na de middelbare school volgde ik de Fotovakschool in Apeldoorn. Later kwam er twijfel of ik de School voor de Journalistiek in Utrecht zou gaan doen, maar dit werd uiteindelijk de Sociale Academie in Hengelo, van 1980 tot het behalen van mijn diploma

in 1984. Hierna ging ik schrijven, onder andere voor Wegener. In 1987 wilde ik mijn fotografie verder ontwikkelen aan de AKI in Enschede. Aan de toenmalige werkplaatsassistent Henk Kamphuis heb ik, zoals vele andere fotografen, heel veel gehad. Ik drukte thuis af. Aan de AKI ging ik ook tekenen en schilderen. Wat ik schilderde werd in het begin bijna altijd bruin. Schilderen was blijkbaar niet bepaald mijn medium. Ik voelde mij, behalve tot pure fotografie, meer aange trokken tot ruimtelijk beeld, installaties.”

Gehandicapten

Jan heeft een aanzienlijk aantal tentoonstellingen op zijn naam staan, vanaf 1989 tot heden zo'n vijftigtal, dus gemiddeld ruim tweeëneenhalve expositie per jaar. “Als zelfstandig ondernemer reken ik de media fotografie, tekst en video tot mijn terrein. Mijn werk als beeldend kunstenaar bestaat uit foto's, objecten en installaties waarbij de mens en zijn omgeving een belangrijke rol innemen. Bovendien werkte ik als docent fotografie bij het centrum voor kunsteducatie Crea in Hengelo. Verder als regiocoördinator Oost-Nederland voor 'Jongeren Persburo Nederland', een organisatie die persbureaus voor kinderen en jongeren opzet. Ik deed opdrachtwerk voor vormgevers, uitgeverijen, instellingen op het gebied van gezondheidszorg en, merkwaardige speling van het lot, gehandicaptenwerk.”

Alles wat niet kan

“Ik legde mij niet neer bij de mening van de artsen. Ik was gewend om te produceren, stilliggen was geen optie. In het ziekenhuis en later in het revalidatiecentrum 'Het Roessingh' begon ik voorzichtig te fotograferen met een klein digitaal cameraatje. Onwennig. Ik moet opnieuw met mijn ledematen, in mijn geval met handen en armen, om leren gaan. De volgende stap was het vastleggen van de verdere omgeving: verzorgend personeel, een verpleegster, twee ambulancemensen bij mijn bed. Ik merkte dat het gevoel in mijn handen langzaam terugkwam, tenslotte zijn er gevallen bekend van patiënten die een dwarslaesie wisten te overwinnen. Je moet je voorstellen, door de ruggengraat loopt een soort computernetwerkkabel. Wanneer die 'beschadigd' is, wordt de verbinding verstoord. Door de verbinding te prikkelen met impulsen kan deze

soms gedeeltelijk worden hersteld. De beschadigde delen gaan leren opnieuw te communiceren. In werkelijkheid is het ingewikkelder en de prognose is volgens de gevestigde wetenschap altijd ongunstig, maar ik bespeur bij mijzelf vooruitgang. Ik ben blij dat ik de meningen van de profs naast mij heb neergelegd. Logisch was de volgende stap. Ik stelde voor de patiënten die dit wilden, te portretteren in een zelfgekozen outfit in de opgebouwde studio in 'Het Roessingh'. Iedereen werkte mee en zo ontstond de serie 'Starring U!'. Vrienden hielpen mij om achtergrond, flitskoppen en wat er niet al voor nodig is naar deze studio te transporteren. Ik werkte voor het eerst weer met mijn digitale spiegelreflex. De mensen werden er geportretteerd zoals zij zijn. Natuurlijk moet de mens in zijn of haar eigenheid worden geportretteerd. Dat leidde er onder andere toe dat de zeiler werd natgespoten en dat de IT'er een afstandbediende rolstoel kreeg aangemeten. Deze serie werd tentoongesteld bij Galerie Kistemaker. De titel is een ooit gedane uitspraak van mijn dementerende vader: 'Wat niet kan dat moet nog.' Het is verbazingwekkend dat een dementerende zo'n duidelijke uitspraak kan doen. Voor mij is het een letterlijke lijfspreuk geworden. Bij de opening van de tentoonstelling op 13 januari van dit jaar waren er 200 personen aanwezig, was zeer overdonderd door die belangstelling.”

Patricia

“Patricia is een jonge vrouw met een dwarslaesie die ik lang voor mijn ongeluk voor een landelijk blad portretteerde. Zij wilde graag weer eens poseren. Dit deden wij op locatie. Ik zal je de voorbereidingen besparen, het is alsof een gezond mens een productie moet draaien diep in de oerwouden van Brazilië. Wij hadden een achtergrond met graffiti uitgekozen, er hingen ook wat jongeren rond. Ik vroeg of zij Patricia wilden dragen. Een enkeling vond het gek, maar het is een

glansportret geworden van een verleidelijke dame. Christa was basketbalster en door spierdystrofie gehandicapt geraakt. Omdat patiënten nog steeds mensen zijn met alles d'r op en d'r an wilde zij erotisch getinte portretten van haarzelf, verleidelijk, aangenaam om naar te kijken.” Ik knik, gehandicapten horen in de ogen van de gemiddelde mens niet erotisch te zijn. De foto's confronteren, de vraag dringt zich op of het redelijk is, of sterker, of het toegestaan is dit te veronderstellen en de medemens een belangrijke levensfunctie te ontzeggen.

Verder

Jan Beerling heeft de geschiedenis van andere patiënten bestudeerd. Hij ontdekte dat door het prikkelen van ze-

nuwen, warme en koude wisselbaden, staan, zwemmen en oefenen, verloren functies kunnen herstellen. Soms langzaam, soms sneller. Misschien niet voor 100%, soms zelfs niet voor 10%, maar alles wat je wilt betekent prettiger leven. “Verschillende artsen en therapeuten zeggen, ook op grond van praktijkgevallen, dat je wil een positieve invloed heeft op je genezing. Wanneer je gemotiveerd oefent werkt dit beter, de geest ondersteunt de gangbare therapie. Bij mij is er in ieder geval aantoonbaar vooruitgang.”

Ik vraag het Jan niet, maar ik weet het zeker, hij zit niet bij de pakken neer. Net als bij niet gehandicapte mensen zal niet iedere dag positief aanvoelen, maar de wereld zal niet verstoken blijven van zijn creatieve geest, er zal zeker nog veel werk van hem verschijnen. Een creatieve geest is immers niet te remmen. En creativiteit ontstaat in de geest en materialiseert door de wil. Het lijf heeft maar te volgen...

Een aanrader, hier staat zijn werk, hier staan ook de simpel en luchtig geschreven maar hierdoor aangrijpende columns. Soms bespiegeld, soms beschrijvend.

www.janbeerling.nl ■

